

NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA

Savižudybių prevencijos programa

Savižudybių prevencijos programa parengta 2015 m. vykdant Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pavestus darbus. Savižudybių prevencijos programos metodinė medžiaga parengta įgyvendinant Europos socialinio fondo finansuojamą projektą „Saugios aplinkos mokykloje kūrimas II“ Nr. 09.2.2-ESFA-V-729-03-0001 (toliau – projektas). Projekto vykdytojas – Nacionalinė švietimo agentūra (iki 2019-09-01 buvo Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras). Projekto įgyvendinimo laikotarpiu savižudybių prevencijos programoje dalyvavo 20 mokyklų (2019-2021 m.).

Savižudybių prevencijos programą parengė, įgyvendino ir tobulino pagal darbo sutartis įdarbinti projekto darbuotojai. Taip pat buvo perkamos metodinės medžiagos leidybos (maketavimo, redagavimo, spausdinimo).

Savižudybių prevencijos programos **tikslinė grupė** yra 9–12 klasių mokiniai, jų tėvai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai ir kiti mokyklos bendruomenės nariai.

Programos **tikslas** – įgalinti visus mokyklos bendruomenės narius imtis aktyvaus vaidmens savižudybių prevencijoje.

Programoje daug dėmesio skiriama ne tik informavimui apie savižudybių reiškinių, savižudybių priežastis, ženklus, padedančius atpažinti pavojų bei pagalbos sau ir kitiems būdus, bet ir socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymui (psichologinio atsparumo ir problemų sprendimo).

Savižudybių prevencijos programą mokykloje gali įgyvendinti specialiai darbui su šia programa parengti dirbti mokyklos administracijos atstovai, švietimo pagalbos specialistai, mokytojai ir klasių vadovai. Būtina sąlyga – mokykloje turi dirbti psichologas.

Savižudybių prevencijos programos įgyvendinimo struktūra:

- Savižudybių prevencijos mokymai mokyklos suaugusiųjų bendruomenei (visiems darbuotojams ir tėvams) – 4 akad. val. Tikslas – supažindinti su savižudybės reiškiniu, mokyti atpažinti savižudybės ženklus, kreiptis pagalbos.

- Mokymai mokyklos specialistų komandai (24 akad. val.). Kiekviena mokykla deleguoja 4–6 savo švietimo pagalbos specialistų, mokytojų (ir administracijos, jei reikia) komandą, kuri apmokoma vykdyti savižudybių prevenciją, sudaryti veiksmų planą pagalbai teikti, vesti klasės valandėles 9–12 klasių mokiniams savižudybių prevencijos tema.

- Klasės valandėlių 9–12 klasių mokiniams vedimas (iš viso 10 klasės valandėlių).
- Mokyklos komandos profesinė priežiūra, konsultavimas savižudybių prevencijos klausimais.

- Programos įgyvendinimo rezultatų aptarimas.

Savižudybių prevencijos programos metodinė medžiaga. Yra parengtas programos vadovas ir klasės valandėlių vadovas. Metodiniai leidiniai skirti programą įgyvendinantiems mokytojams, švietimo pagalbos specialistams. Metodinė medžiaga yra parengta spausdinimui tinkamu elektroniniu formatu.

Metodinė medžiaga mokytojui:

1. Programos vadovas.
2. Klasės valandėlių vadovas.

Yra parengta programos mokymų medžiaga:

1. Skaidrės mokyklos bendruomenės mokymams.
2. Skaidrės mokyklų komandos mokymams apie savižudybių prevenciją mokykloje.

Savižudybių prevencinės programos palaikymas, tvarumo užtikrinimas. Per vienerius mokslo metus mokykla išmoka diegti prevencinę programą, vėliau tęsia jos įgyvendinimą. Savižudybių prevencinės programos tęstinumui ir tvarumui mokykloje užtikrinti siūlomos konsultacijos ir bendruomenės mokymai.

Tyrimas. 2022 m. spalio mėnesį buvo atliktos dvi apklausos. Vienos apklausos metu buvo renkama informacija iš Programą įgyvendinusių mokyklų, siekiant išsiaiškinti, kaip mokyklos vertina

Programos įgyvendinimą bei sužinoti, kokių rezultatų pasiekė ir su kokiais iššūkiais susidūrė. Kitos apklausos metu buvo renkama informacija iš visų Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų, siekiant išsiaiškinti, kiek mokyklų norėtų įgyvendinti šią Programą bei sužinoti savižudybių problemos aktualumą mokyklose. Visos mokyklos įgyvendinusios Savižudybių prevencinę programą įvardijo, kad ši Programa buvo naudinga jų mokykloje. Beveik visos mokyklos įgyvendinusios Savižudybių prevencinę programą norėtų tęsti šios Programos įgyvendinimą. 76 proc. tyrime dalyvavusių mokyklų pažymėjo, kad norėtų Savižudybių prevencinę programą įgyvendinti savo mokykloje. Šešioms iš devynių mokyklų, kuriose buvo įgyvendinama Savižudybių prevencinė programa, aktuali savižudybių problema; 38 procentams mokyklų, kuriose nebuvo įgyvendinta Savižudybių prevencinė programa, aktuali savižudybių problema. Siūloma įdiegti Savižudybių prevencijos programą mokyklose, kurios parodė norą ją įgyvendinti, taip pat - padėti mokykloms, tęsiančioms ar norinčioms tęsti šios Programos vykdymą, organizuojant papildomus mokymus bendruomenei, vedantiesiems, konsultuojant juos, organizuojant susitikimus programos vykdymo klausimais.